

Frågor och svar:

Social hållbarhet- fokus Tillit och Demokrati

Om programmet; Varför, mål, utvecklingsområden:

Vad är programmet: Social hållbarhet fokus Tillit och Demokrati?

Ett långsiktigt program (åren 2018-2023) som riktar sig till den/dem som:

- söker kunskap, forskning och teologiskt mandat att arbeta för tillit- och demokratifrågor.
- behöver praktiskt stöd i ett demokratistärkande arbete.
- vill öka graden av samverkan i frågorna med olika aktörer och organisationer i samhället.

Programmet är finansierat med medel från Kyrkostyrelsen efter beslut 2019.

Varför namnet Social hållbarhet fokus Tillit och Demokrati?

Social hållbarhet: Ett socialt hållbart samhälle präglas av hög tolerans där människors lika värde står i centrum. Det kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. I ett socialt hållbart samhälle skyddar vi tillsammans människans värdighet och värde.

Biskopsbrevet om diakoni (2016) beskriver begreppen demokrati och tillit ungefär såhär:

Demokrati: Demokratibegreppet innebär mycket mer än ett tekniskt system., det är ett förhållningssätt. Demokrati behöver därför ständigt övas och erövras.

Tillit: Utgör det mellanmänniska kittet, det som i sin tur är en förutsättning för ett gott samhälle. Tillit, medmänsklighet och solidaritet mellan människor och institutioner är en nödvändighet för demokratisk utveckling och trygga samhällen.

Varför ska Svenska kyrkan satsa på tillit och demokrati?

Vår kristna tro kräver av oss att vi försvarar människovärdet. Den ger oss därför ett särskilt ansvar att värna tillit och demokrati. Det finns inte heller "någon annan" som ansvarar för människovärde och demokratiutveckling. Svenska kyrkan verkar redan på många sätt för tillit och demokrati, det är bl.a. en del av kyrkans diakonala uppdrag. Men samhällets förändringar utmanar även kyrkan att utveckla teologiska perspektiv samt arbets- och förhållningssätt.

Vad är unikt med programmet?

1. Frågorna i fokus:

Det förändrade samhällsklimatet och världsläget gestaltar nya, komplexa utmaningar för Svenska kyrkan. Programmet vill därför försöka att lyfta fram arbetssätt att närma sig komplexa frågor som, t.ex. demokratiutveckling, strukturell rasism och mänskliga rättigheter.

2. Den stiftsövergripande samordningsfunktionen:

Att försöka finna nya arbetssätt, men även nya organisationsstrukturer, är nödvändigt för Svenska kyrkan. En stiftsövergripande samordningsfunktion som styrs ifrån stiftschefsgruppen är ett konkret försök att ytterligare stärka regional- och lokal nivå kring komplexa nationella frågor. Ambitionen är även att skapa kostnadseffektivitet och resursmobilitet.

3. Långsiktigheten:

Satsningens art kräver ett långsiktigt perspektiv. Att arbeta med värdefrågor och tillit tar tid och passar inte i kortsiktiga projektformer. Programmet avser därför att arbeta över en period på minst fem år.

Vilket är programmets övergripande mål?

Att kopplingen mellan tro och handling, inom områdena demokrati och mänskliga rättigheter, är utvecklat och stärkt inom Svenska kyrkan.

Om fem år har programmet bidragit till att:

- Utveckla och försvara demokratiska grundvärderingar.
- Svenska kyrkan på lokal, stifts och nationell nivå har ökat kunskap, förståelse och motståndskraft gentemot strukturell rasism och antidemokratiska ideologier.
- Engagemanget för frågor om tillit och demokrati har lyfts och ytterligare stärkts i stift och församlingar.
- Skapa förutsättningar för att bidra till ett samhälle som präglas av social sammanhållning.

Vilka konkreta aktiviteter kan skapas genom programmet?

Aktiviteter behöver utformas utifrån de behov som finns i stiftet. I dialog med stiftet pågår därför behovsanalyser och inventeringar löpande. Nedan finns några utdrag från underlaget som kan exemplifiera konkreta aktiviteter/verksamheter:

- *Genom utbildning och kompetensutveckling skapa kunskap och förståelse bland medarbetare i Svenska kyrkan om vad som pågår på nätet och hur t.ex. hot, förtal och främlingsfientlighet kan hanteras.*
- *Planera och genomföra temadagar och andra utbildningsinsatser kring mänskliga rättigheters betydelse för demokratins bevarande och utveckling.*
- *En verktyglåda tas fram, för att för att motverka trivialisering och negligering kring komplexa frågor som främlingsfientlighet, anti-ziganism, anti-semitism, islamofobi, m.fl.*
- *Interna, externa och sektorsövergripande nätverk ger erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring lokalt, regionalt, nationellt och transnationellt.*

Organisation:

Hur ser programmets organisation ut?

Programmets strategiska nivå utgörs av en styrgrupp med stiftsdirektorer som har särskilt ansvar inom social hållbarhet-området. Ordförande är Katarina Olofsgård, stiftsdirektor, Uppsala stift. En stiftsövergripande samordningsfunktion samordnar och administrerar programmets initiativ, aktiviteter och verksamheter. Funktionen har också ett strategiskt uppdrag att verka i frågorna. Programmets operativa nivå utgår från stiftet. I programmets operativa grupp ingår stiftsmedarbetare som har till uppgift att stötta och utveckla initiativ och engagemang vad gäller församlingarnas arbete. Den operativa gruppen utgör på sätt och vis ett nav i och med närheten till församlingar och pastorat.

Hur går ni till väga för att skapa förutsättningar för programmet?

- Genom att möta behov på området i församlingar och pastorat.
- Genom att kontinuerligt omvärldsbevaka.
- Genom att utveckla arbetet i de fyra områden som stiftsmedarbetarna identifierat som särskilt centrala: Teologiskt förankring, Kunskap, Relation/Samverkan och Metod/Verktyg.
- Genom att samarbeta med aktörer som myndigheten Forum för Levande historia, stiftelsen Expo, nätföreningen #jagärhär och Segerstedt institutet vid Göteborgs universitet, när det gäller utbildning, metodutveckling och samordning.

Hur är satsningen uppbyggd?

Programmet kan liknas vid ett hus med många rum/utvecklingsområden:

Teologiskt förankring, Kunskap, Relation/Samverkan och Metod/Verktyg.

Inom dessa "rum" utvecklas programmets insatser kontextuellt med avstamp i kyrkans vardagliga arbete.

Exempel på Relationer, Samverkan/kommunikation:

- Opinionsbildning.
- Närvaro, relationer.
- "Alla på tåget". Gemensam förståelse bland förtroendevalda, engagerade och medarbetare av församlingens gemensamma uppdrag i byggande av innanförskap och öppenhet.
- Proaktivitet på nätet, tex Civilkurage Online.

Exempel på Metoder/Verktyg

Sprida och utbilda med metoder som tex:

- Med Rötter och Fötter
- Utveckla Demokrati och MR inom Svk: Då, Nu och sedan...

Exempel på Kunskap

- Utbilda medarbetare, förtroendevalda och engagerade.
- Avgränsade forskningsuppdrag med olika inriktning och discipliner inom programmet.
- Stötta församlingar i kontextuellt utvecklingsarbete.

Exempel på teologisk förankring

- Stötta medarbetare, förtroendevalda och engagerade i konkretisering av sambandet mellan tro och praktik.
- Stötta församlingarna att tillsammans med andra religiösa aktörer, synliggöra tron som kraft och motståndskraft i samhället.

Hur är programmets finansierat?

Programmet är finansierat i fem år från m 2019 med medel från kyrkostyrelsen. Sammanlagt 20 miljoner är avsatta.

Pågår det inte redan liknande övergripande satsningar inom Svenska kyrkan?

Det sker många initiativ på området social hållbarhet och programmet avser att utverka synergieffekter och vara ett komplement till de inomkyrkliga satsningar som pågår. Det är programmets fokus och organisation som gör det unikt. I och med programmet samordnas och utvecklas ett stiftsövergripande arbete med just tillit och demokrati-frågor. Det med särskild avstamp i samtidens möjligheter och utmaningar på området.

Medlemmar i programmets operativa grupp:

Göteborgs stift: Henrik Frykberg, stiftsadjunkt

Härnösands stift: Irja Åberg, stiftsdiakon

Linköpings stift: Susanna Löfgren, stiftsdiakon

Luleå stift: Jon Falk, stiftspedagog, Lena Lindström, stiftsdiakon

Lunds stift: Kent Wisti, stiftsdiakon

Skara stift: Ingela Hadin, stiftsdiakon

Västerås stift: Annaeva Lagergren, stiftsdiakon

Stockholms stift: Katinka Levin, stiftskonsulent, Johanna Linder, Handläggare

Strängnäs stift: Josefine Radon Bertilsson, handläggare

Växjö stift: Jonas Löhn, stiftsadjunkt

Uppsala stift: Anna Bäcklund, stiftsadjunkt

Visby stift: Anne Dungner, musikkonsulent

Karlstad stift: kontaktperson Eva Persson, stiftsdiakon

Mail: tillitochdemokrati@svenskakyrkan.se

Hemsida: www.svenskakyrkan.se/tillitochdemokrati

